

Stavrenski dom

Poština plačana v gotovini

Cena Din 1--

Stev. 186

V Ljubljani, torek, 17. avgusta 1937

Leto II.

Vojna na Daljnem vzhodu:

Kitajci v Šanghaju zmagačeje

Šangaj, 17. avg. AA. (DNB). Po poročilu kitajskega vrhovnega poveljstva so kitajski čete včeraj zavzele park Hongke. Kitajska letala so bombardirala japonske vojašnice blizu parka. Tudi pisarne japonskega mornariškega atašeya so obsuli z bombami. Dalje so kitajska letala bombardirala poslopje japonskega generalnega konzulata in ubila več Japoncev, mnogo pa jih ranila.

Kitajska letala so s svojim napadom na japonske voje ladije, vsidrane v izlivu Vangpuja, potopila neki japonski rušilec, drugega pa hudo poškodovala. Več tiskalnic v Kungdi je po hudih dvodnevni bojih padlo v roke kitajskih čet. — Kitajci se nadalje prodirajo.

Boji na kopnem so bili včeraj nenavadno hudi. Najhujši so bili vzdolž železniške proge iz Šangaja v Vusung. Japonci so posegli v boj z vsemi svojimi silami, ker hočejo na vsak način preprečiti poizkus Kitajcev proti njihovu glavnemu stanu. Medtem je japonska krizarka, ki leži vsidrana med Šangajem in Ungom, obstreljevala baterije v Potungu, preden bi se tem posrečilo potopiti japonsko krizarko »Izumov«.

Kitajci uradno poročajo, da so Japonci zapustili svoj glavni stan blizu parka Hongkeva in tiskalnice, ki so jim služile za operacijsko oporišče.

Japonci so obstreljevali zlasti severno postajo v okraju Nanfu. Na streho japonskega konzulata so postavili protitankovsko baterijo, vendar so jo po kratkem bombardiranju ob 11.30 spet odstranili. To bombardiranje je terjalo mnogo smrtnih žrtev. Škoda od bomb na okoliških hišah je precejšnja. Iz Hongkeve se sliši neprestano streljanje iz pušk in strojnic. Kitajci se trdovratno upirajo, tako da morajo Japonci na vseh križiščih postavljati strojnice. Japonske čete streljajo na vsakogar, kdor se prikaže iz hiše, pa tudi na okna, da tako stro odpor kitajskih prostovoljcev, skritih po zasebnih hišah.

Posojilo za narodno rešitev

Šangaj, 17. avgusta. AA. (Havas) Finančno ministrstvo napoveduje razpis posojila za narodno rešitev v višini 500 milijonov dolarjev. Posojilo se ne bo obrestovalo in bo vračeno v 20 letih, počenši s tretjim letom po koncu sovražnosti. Obveznice tega posojila se bodo izdajale tudi za darila v blagu, kakor v dragocenostih, razni nakiti itd.

Nankinska vlada je baje obljubila vsakemu tujcu, ki stopi kot prostovoljec v kitajsko letalstvo, 4000 dolarjev za vsako sestreljeno japonsko letalo.

Maršal Cankajšek za vojno

Tokio, 17. avgusta. Po nekem japonskem poročilu iz Šangaja, je imel maršal Cankajšek konference s celo vrsto kitajskih političnih osebnosti, nato je pa sklenil preseliti kitajsko vladu iz Nan-

kinga v katero drugo mesto. Dalje se je izvedelo, da je maršal izdal nalog, da pojde nadaljnjih šest kitajskih divizij na pomoč Šangaju, da ustavijo prodiranje japonskih čet.

V tukajšnjih političnih krogih mislijo, da ta maršalov sklep najbolje potrjuje mnenje, da se je maršal odločil spustiti v končni obračun z Japonci.

Anglija ne bo nevtralna

London, 17. avgusta. Uradno poročajo, da zaradi dogodkov v Šangaju Anglija najbrž ne bo ostala v vsakem slučaju nevtralna. Angleška vlada bo storila vse, kar je potrebno za zaščito angleških koristi na Kitajskem. Vendar pa se bo Anglija vzdržala vsega, kar bi lahko pomenilo kakšno mednarodno grožnjo Japoncem.

Berlin, 17. avgusta. AA. (DNB) Nemški listi se bavijo z dogodki na skrajnem vzhodu in jih komentirajo. »Deutsche Allgemeine Zeitung« se izprašuje, ali se bodo boji med Japonci in Kitajsko mogli omejiti. Nemčija ne spada med tiste države, ki so v Washingtonu podpisale pogodbo, po kateri so po svetovni vojni jamči nedotakljivost Kitajske. Toda države, ki so to pogodbo podpisale z Japonci, ne kažejo prav nič volje, da bi se po njej ravnale. List navaja, da so simpatije anglosaškega sveta na strani Kitajske kljub incidentom, ki so se pripetili v Šangaju, nato pa označuje nemško stališče s temi besedami: Ker živi Nemčija z obema državama v kar najlepšem razmerju, želimo samo to, da se najde zadovoljiv razplet na skrajnem vzhodu, razpet, ki bo ustrezal i svetovnim interesom i vpošteval potrebe Japonske in Kitajske.

Valencijska vlada se seli v Barcelono

Pariz, 17. avg. o. »Le Jour« poroča, da je treba v kratkem pričakovati, da bi se valencijska vlada zaradi vedno slabšega položaja rdeče vojske preselila v Barcelono. Zadnje dni so iz Valencijske vožili v Barcelono vladne arhive in inventar raznih ministrstev. Iz tega se da sklepati, da so vesti o selitvi resnične. Vprašanje je samo, kako bosta mogli v enem mestu poslovati dve samostojni državni vladi, katalonska in španska.

Bodoča Španija ne bo demokratska

Bruxelles, 17. avg. o. »Revue Belge« prinaša razgovor svojega dopisnika z generalom Francini.

Tuici beže v tisočih iz mesta

London, 17. avgusta. Včeraj se je iz Šangaja začelo izseljevanje britanskih državljanov. Računajo, da bodo se ta teden lahko preselili v Hongkong okoli 7.500 angleških državljanov, večinoma žensk in otrok.

»Oldenburg«, parnik nemške družbe »Hapag«, ki plove na Daljni vzhod je dobil nalog, da se vsidra zunaj izliva Vangpoja blizu Bušunga in da naj bo pripravljen, da prevzame nemške državljane, če se bo zdelo to potrebno. Tudi druge ladje proge Hamburg—Amerika, ki imajo po svojem voznem redu te dni pripluti v Šangaj, bodo po potrebi prevzele nemške državljane.

Po poročilih iz Šangaja se je že začelo izseljevanje v Šangaju živčev ameriških državljanov. Nalog za izselitev je dal admiral Jarnel, poveljnik ameriškega azijskega brodnjstva. V Šangaju živi več ko 4000 Američanov. Ameriško posadko v mestu so pomnožili z izkrcanimi oddelki več ameriških vojniških ladij in znaša zdaj 1.500 mož.

Kitajci in Japonci so pristali, da se izselijo britanske in ameriške žene in otroci. Ladje, ki bodo prevzele begunce, so priplule v šangajsko pristanišče v spremstvu britanskih in ameriških vojniških ladij. Do premirja je prišlo na zahtevo tujih konzulov. Premirje bo trajalo samo nekaj ur.

London, 16. avgusta. AA. Reuter poroča iz Hongkonga, da so že vse hotele, šole in javna poslopja pripravili za sprejem beguncev, ki bodo vsak trenotek prišli iz Šangaja. Bolnišnice so že pripravljene, da bodo mogle sprejeti večje število ranjencev.

General Franco izjavlja, da je glavni namen njegovega gibanja iztrebiti komunizem v Španiji. Bodoča Španija ne bo zgrajena na demokratskem načelu, marveč po dosti dragocnejših vzorih. — Vprašanje po prenosu države bodo prepustili španskemu ljudstvu, da se izreče. Narodna Španija želi prijateljstva z vsemi državami, razen s Sovjetsko Rusijo. Vrh tega ne bo narodna Španija nikdar prepustila katerega dela svojega ozemlja tujcu.

Anglija zahteva nov odgovor od Franca

London, 7. avg. o. Angleška vlada je naročila svojemu poslaniku v Hendayu, naj nujno zahteva novo pojasnilo od nacionalističnih oblasti glede napada na angleško ladijo.

Nacionalistična oblastva v Palmi na Mallorci so izročila tamkajšnjemu britanskemu konzulu glede na incident z britansko tankovsko ladijo »British Corporal« noto, v kateri izjavljajo, da ni nobeno nacionalistično letalo bombardiralo nobenega parnika pod britansko zastavo in da mora biti po sredi neko vladno letalo, ki si je na vidnem mestu naredilo nacionalistične znake.

Valencijska vlada in Sovjeti

Saint Jean de Luz, 17. avg. AA. (Stefani) Valencijska vlada je izdala strog nalog, da imajo listi opustiti vsako kritiko ni polemiko o razmerju med republikansko Španijo in Sovjetsko Rusijo. Temu odloku je vzrok ne samo želja valencijske vlade, da se ne žali Sovjetska Rusija, temveč tudi to, da se prepriča, da bi se objavljale v časopisu važne podrobnosti dogovora s Sovjetsko Rusijo.

Stockholm, 17. avg. (Stefani). Tu neprestano novačijo za mednarodno brigado v Valenciji. Policijske je odkrila, da mnogo Rusov, Estoncev, Letoncev in Litovcev, ki prihajajo v Stockholm, niso caristi, temveč da mislijo iti v rdečo Španijo.

Sovjeti rušijo ravnovesje na morju

Pariz, 11. avgusta. TG. Glasilo izobraženstva, je danes objavil naslednje poročilo iz Newyorka: V ameriških političnih krogih se je razširila vest, da je sovjetsko odposlanstvo, ki se je že spomladi pogajalo z ameriško vlado za nabavo dveh velikih oklopnih — pogajanja takrat niso uspela — ponovno stopilo v stik z ameriškiimi jeklarjami in orožarnami in se z njimi pogaja o zgradbi treh oklopnih. Vsaka teh oklopnih bi merila 35.000 ton in bi bila oborožena z devetimi topovi po 40,5 cm kalibra.

Ameriški listi, med njimi »New York Times« poročajo, da je bila za zgradbo teh oklop. ustanovljena posebna delniška družba pod imenom »Carp Export Cies«. Vrhovni ravnatelj te delniške družbe je ameriški državljanski banir Samuel Carp, ki je svak predsednika izvršnega odbora veruskih sovjetov Molotova. Družba je bila ustanovljena zaradi tega, ker ogromni obseg sovjetskih naročil, ki dosega 200 milijonov dolarjev (9 milijard din), zahteva posebno trajno nadzorovanje. Spomladi so sovjetski odposlanci zahtevali, da mora zgraditi oklopnice najprej pregledati posebna komisija ameriške admiralitete. Ameriška vlada pa je to željo odklonila, češ da je nič ne briga, kakšne ladje kdo gradi v ameriških zasebnih ladjedelnicah. Sedaj je moskovska vlada odjenjala in tega pogoja ne stavlja več. Ameriška vlada se je spomladi tudi protivila temu, da bi oklopnice dobile 40,5 cm to-

pove. Očividno je ta ovira sedaj padla, kajti tudi ameriška vlada bo svoje nove bojne ladje opremila s topovi istega kalibra.

Gornja družba bo začela sovjetske oklopnice v najkrajšem času graditi. Ni še znano, kje sovjetska Rusija namerava svoje nove ogromne bojne ladje uporabiti, na Daljnem vzhodu, na Črnem morju ali na Baltiku. Kjerkoli se bodo nove oklopnice pojavile, povsodi bodo razmere med obstoječimi brodovi pomorskih velesil temeljito spremenile.

Obiski angleškega delavskega voditelja

London, 17. avgusta. AA. (Reuter) Po obisku pri Hitlerju in Mussoliniju namerava angleški delavski poslanec Lansbury obiskati tudi maršala Rydz-Smiglyja. Schuschnigg je v več drugih vodilnih osebnosti evropske politike. Čeprav se Lansbury v svojih izjavah ne dotika političnega pomena teh obiskov, je vendarle prepričan, da takšni osebni stiki ustvarjajo dobro voljo in zmanjšujejo nestrpnost. Splošno prepričanje je v današnji Evropi, pravi Lansbury, da bo to prizadevanje mnogo pripomoglo k preprečitvi nove svetovne vojne.

Japonski križarki »Ivates« in »Jakumec« sta včeraj pripluli na obisk v Napoli.

Vesti 17. avgusta

Dva bivša kralja sta se udeležila včeraj v Lausanneu cerkvene poroke poljskega kneza Czartoryskega s kneginjo Dolores Burbonsko. Bila sta to bivši španski kralj Alfonz XIII., nevstin stric, in bivši boigarski kralj Ferdinand.

Francoski ministrski predsednik Chautemps je prišel včeraj v Zenevo iz Savoje, kjer je na političnih.

Na svetovno teniško turnejo so odpotovali najboljši nemški teniški igralci: Gottfried von Cramm, Heinrich Henkel in Marie Luise Horn. Njihova pot gre iz Cherbouga v Ameriko, od tam pa v Avstralijo in na Japonsko.

13. mednarodna tekma v jahanju se je končala včeraj na dirkališču Aquisgranu pri Aachenu. Zmagali so Irci, ki so prvič nastopili samostojno na taki mednarodni tekmi.

Zaradi veleizdaje so s sekro obglavili včeraj v Berlinu brata Ericha in Petra Johna, za njima pa nekoga Vilhelma Fürja, ki je bil obsojen tudi zaradi veleizdaje, ker je snoval komunistične celice.

Atlantsko morje je preletelo nemško vodno letalo »Nordmeer« brez sleherne težave v 24 urah. Letalo se bo čez 14 dni vrnilo v Evropo.

O organizaciji narodno-socialističnega kongresa, ki bo septembra v Nürnbergu, se je včeraj posvetovala seja voditeljev Hitlerjeve stranke. Predsedoval ji je Hitler sam.

Kitajski finančni minister Kung se je iz Prago pripeljal na Dunaj, odkoder je potoval v Genovo, od tam pa z italijanskim parnikom domov.

V sladkorni stavki na otoku Mauritiusu so domačini naspočili sladkorno tovarno, v kateri so inozemci kljub stavki delali. Policija je streljala ter več ljudi ubila. Na otoku so razglasili vojno stanje.

Predsednik italijanske vlade Mussolini je končal nadzorstveno potovanje po Siciliji s kratkima govoroma, ki ju je imel v Enni in Caltanisseti. Od tam je odpotoval na kraj, kjer se bodo zaključili veliki manevri italijanske vojske.

Pogrešana ruska letalca, ki sta izginila nekje okrog severnega tečaja, iščejo ameriška in ruska letala. Do zdaj še ni poročil, da so letala našla kake sledi o njima.

Krvav shod brazilskih fašistov je bil pred dvema dneva v Camposu, kjer so komunisti napadli zborovanje. Pri spopadih na to je policija morala rabiti strojnice, ki so kakor 20 ljudi ubile, veliko številu pa jih ranile. Vlada je v zvezni državi Rio de Janeiro, kjer leži mesto Campos, razglasila vojno stanje.

Predsednik češkoslovaške vlade dr. Hodža se je več dni mudil v Avstriji, včeraj pa se je vrnil na Češkoslovaško. Pravijo, da se ni sestal z nobenim avstrijskim politikom.

Umor načelnika iraškega generalnega štaba je včeraj v spremembo sedanega državnega stanja, ki jo pripravljajo opozicijske stranke, nezadovoljne z diktaturo, ki sta jo uvedla generala Sidki in Nikmar Sulejman.

Litvinov in kitajski finančni minister Kung sta se sestala na Češkoslovaškem. Češki krogi vesti o tem sicer zanikujejo in priznavajo samo toliko, da je Kung podpisal s Škodovimi tovarnami pogodbo za nabavo topov in tankov v znesku 10 milijonov šterlingov. Dalje se je z zastopniki češke vlade in industrije sporazumel glede prodaje čeških industrijskih izdelkov na Kitajskem.

Zaradi konkordata napadajo Jugoslavijo boljševiški listi, zraven pa očitajo tudi pogodbo z Italijo. Torej imajo organizatorji gonje proti konkordatu iz vrst JNS res zaveznike v inozemstvu.

Mussolinijev govor ob koncu manevrov na Siciliji dokončal danes ob 17.45 prenašale vse italijanske radijske postaje in več tujih.

Vse inozemske igralce in umetnike bo izgnala sovjetska Rusija. Načelnik GPU je podpisal nalog, po katerem morajo vsi inozemski umetniki v štirinajstih dneh zapustiti Rusijo, če ne, jih bodo s silo izgnali. Ta odlok je vsekakor v skladu s frazami o umetniški svobodi pod oblastjo komunizma.

Tri hčerke je ustrelil v Newyorku Rus Herbačevski, ki se mu je zmešalo. Ko se je prijavil oblastem, je dejal, da je hčerke rajši ustrelil sam, kakor pa da bi postale žrtve nekega drugega morileca.

Poljski kmetje bodo stavkali zaradi nizkih cen kmečkih pridelkov. Tako so sklenili v nedeljo na shodih Poljske ljudske stranke. Člani stranke ne bodo teden dni privržali na mestne trge in mestnim trgovcem nič svojih pridelkov.

Romunija po povečala svojo vojno mornarico in zgradila močno mornariško oporišče v Constanzi. Tako je napovedal v nedeljo pri pomorskih slovesnostih kralj Karol.

15 ameriških izletnikov so zavrile na meji sovjetske oblasti, ne da bi navedle razloge, zakaj.

Italija in Nemčija bosta na angleško vprašanje o sestanku držav, ki bi bile pripravljeni skleniti zahodno evropsko zvezo, odgovorile skupno in pritrdilno, le da bo Italija zahtevala, da se prej reši špansko vprašanje.

Ko je gledal usmritev na električnem stolu v Canon Cityu, je od razburjenja zadela kap 40 letnega sodnika Hamiltona Edmunda.

Ker je arabsko gibanje narodno in versko

Sovjeti za razdelitev Palestine

Jeruzalem, 17. avgusta. Največji židovski list v Palestini »Davar« poroča iz Zeneve, da ima sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov pooblastilo, da podpre angleški predlog o razdelitvi Palestine. List meni, da je treba sovjetsko stališče razlagati s tem, da je arabsko gibanje nacionalističnega, to je reakcionarnega značaja. Komunistična stranka v Palestini in Siriji, pravi list, je dobila potrebna navodila v tem smislu od Kominterne.

Francoska spomenica

London, 17. avgusta. AA. (Havas) Včeraj so v zunanjem uradu izročili francosko spomenico o Palestini. V spomenici se francoska vlada čudi, da je londonska vlada odkazala mandatni komisiji v Ze-

Voditelj Slovakov za zblizanje med Poljsko ter ČSR

Praga, 17. avg. AA. Havas: ČTK poroča, da je bilo v zadnjem času precej napeto zaradi nekaterih nesporazumov med poljsko in češkoslovaško vlado. Sedaj pa češkoslovaški listi z veseljem pozdravljajo, da sta predsednik vlade Hodža in zunanji minister Krofta dovolila voditelju slovaške opozicije, msgr. Hlinki, da lahko prejme visoko poljsko odlikovanje »Polonia Restituta«. Hlinka je sedaj na Poljskem, kjer je bil povsod sprejet z velikimi častmi.

Že nekaj let noben češkoslovaški politik ni dobil nobenega poljskega odlikovanja. Odločitev dr. Hodže dokazuje dobro voljo ČSR, da se približa Poljski.

50-letnica bivšega avstrijskega cesarja

Dunaj, 17. avg. m. Včeraj so se pričele na Dunaju velike spominke slovesnosti ob 50-letnici rojstva zadnjega avstrijskega cesarja Karla. Na teh slavnostih je imel govor tudi bivši cesarjev tajnik baron Bergmann. Njegov govor so prenašale vse avstrijske radio postaje.

V nedeljo začetek ligaških nogometnih tekem

Belgrad, 17. avg. m. V nedeljo se bodo pričele nogometne tekme za državno prvenstvo. — V Belgradu bodo igrali: Slavija : Jugoslavija, Hask : Bask ; v Splitu BSK : Hajduk ; v Zagrebu Jedinstvo : Gradjanski in Ljubljana : Concordia.

